

מתי מחלקים את הבלייל?

עופר קרול - החקלאית

בימים שלפני היות הבלייל היה ברור, שללא אוכל בזמן החליבה, לא ניתן בכלל לחלוב. עם המעבר לחליבה במכון התקינו, כמעט כולם, מאביס לתערובת בעמדת החליבה. במעבר לבלייל ומנה שלמה היה זה אך מובן מאלינו, כי חלוקת המזון צריכה להיעשות מיד לאחר החליבה. המלצה זו נועדה לעודד אכילה ולמנוע רביצה, כל עוד תעלת הפטמה פתוחה ויש חשש לחדירת גורמי מחלה

שונה ונמשכה (בשתי הקבוצות) כ-12.3 שעות ביממה. ההבדל ברביצה היה בזמן הממוצע של כל רביצה שהיה 45.1 דקות כל פעם בקבוצה שהואבסה 6 שעות אחרי החליבה לעומת 65.7 דקות בקבוצה השנייה.

חלוקת אוכל בשעות מוקדמות

החוקרים מסכמים כי היתרון להגברת האכילה היומית באביסה שנעשתה שש שעות לאחר החליבה הוא באפקט החיובי של חלוקת המזון לגירוי הפרות לבוא לאבוס, גירוי שלא היה לקבוצה בה חולק המזון לאחר החליבה. בקבוצה בה המזון חולק בהפרש של שש שעות מהחליבה היה גירוי לאכילה בעצם היציאה מהחליבה וחלוקת המזון לאחר מכן, בעוד שלקבוצה השנייה לא היה גירוי אטרקטיבי מספיק בין החליבות.

ניסוי זה מחייב ניסויים נוספים ולתקופות ארוכות כדי לאמוד גם את ההשפעה על תפוקת החלב אבל בהשלכה לשגרת חיינו ברפת, נראה שאין כל צורך להתאמץ לחלק חלוקת מזון ראשונה בחושך מוקדם בבוקר וניתן לבצע את פעולת ניקוי האבוסים וחלוקת המזון הראשונה ביום בשעות נוחות יותר ובלבד שיהא מזון באבוס בזמן היציאה מהמכון. ■

היום עם המעבר ליחידות רפת גדולות יותר מבעבר, למרכזי מזון גדולים שמספקים בליל למספר רב של פרות, יש קושי לעמוד במטלה של "בליל טרי מיד אחרי החליבה" לכל הרפת ולכל הרפתות. אינטואיטיבית ברור לנו שמועד הגשת

הבליל עם כל חשיבותו, חשוב ממנו שיהא מזון באבוס בגמר החליבה. לא בטוח שזה חייב להיות דווקא מזון שחולק עכשיו. אם האבוס אינו ריק, גם מזון מאתמול יספק את הסחורה וניתן לדחות את ניקוי האבוס וחלוקת הבליל הטרי לשעה נוחה יותר ביממה.

היות ולא ערכנו ניסוי, הערכנו שההנחה סבירה אבל קשה היה לקבל אותה משום שכל שינוי מנוהג קיים ומקובל - קשה.

מאמר שפורסם בחוברת פברואר 2005 של J. D. Sci (2005) 88:625-631 ע"י קבוצת חוקרים מקנדה (T. J. DeVries et al) בחן את מועד הגשת הבליל. הניסוי נערך ברפת שנחלבת פעמיים ביום במבנה של תאי רביצה. נבחנה השאלה של השפעת מועד חלוקת הבליל על התנהגות האכילה והרביצה של הפרות. בקבוצת הניסוי חלוקת המזון נעשתה שש שעות לאחר החליבה לעומת קבוצת הביקורת בה חלוקת המזון הייתה מיד לאחר החליבה.

קבוצת הפרות שקיבלה מזון טרי מיד עם היציאה מהחליבה עמדה ליד האבוס 26% יותר זמן מהקבוצה שחולק לה המזון שש שעות לאחר החליבה. מנגד נמצא שסך כל זמן האכילה ביממה בקבוצה שהואבסה שש שעות לאחר החליבה היה גבוה ב-12.5% יותר. אותה קבוצה נראתה פחות אגרסיבית ליד האבוס ביציאה מהחליבה למרות שבאבוס לא היה מזון טרי (אבל בשום אופן לא אבוס ריק). בנוסף לא נמצא הבדל בין הקבוצות בזמן הרביצה אלא שחלוקת זמן הרביצה ביממה הייתה מעט

